

Etterlyste effektiv hjelp

Pasienter med kronisk utmattelsessyndrom/ME må få bedre hjelp fra helsevesenet, sier vinnerne av Bjørn Christiansens minnepris for 2009. Kognitiv terapi har vist seg hjelpsomt, men få pasienter får tilbud om slik behandling.

TEKST:

Nina Strand

PUBLISERT 5. juli 2010

FEIRET MED STIL: Torkil Berge (t.v.) og Lars Dehli (4) var omgitt av kolleger, venner og familie (1, 2 og 6) som hadde møtt opp til prisutdelingen i Oslo Militære Samfund den 15. juni. Rolf Sundet holdt en engasjert tale (3). Stein Torleif Bjella og Eirik Øien bidro med musikk og lun humor (5), og Torkil Berge benyttet anledningen til å holde en appell for bedre hjelp til pasienter med kronisk utmattessesyndrom/ME (7). Foto: Arne Olav L. Hageberg.

I staselige Oslo Militære Samfund ble de tre prisvinnerne Torkil Berge, Lars Dehli og pasienten «Torbjørn» feiret etter alle kunstens regler. Først i rekken av kolleger, venner og familie som ville hedre vinnertrioen, sto Psykologforeningens president, Tor Levin Hofgaard.

– Historien dere forteller, er flott og viktig, sa han, og roste artikkelforfatterne for å spre kunnskap og håp til mennesker med en myteomspunnet lidelse. For håp trengs i en situasjon som beskrives slik av «Torbjørn»: «Skolemedisinerne vet i realiteten ingenting om denne sykdommen, det finnes intet etablert behandlingstilbud fra det offentlige, fastlegen min har stort sett bare gitt meg dårlige råd og ser på ME som en «motediagnose» (...), på nettet ligger det masse skrekkehistorier om ME som kan skremme vettet av en stakkar.» (Se intervju med Torbjørn på side 625.)

Såre toner

Prisvinnerne hadde fått oppfylt sitt ønske om å høre hallingdølen Stein Torleif Bjella syngre sine underfundige, melankolske og varme sanger, akkompagnert av Eirik Øien. Det var blikk stille i den fullsatte salen da han fremførte visa «Psykisk kan du vera sjøl», med refrenget «*Sjå koss augan mine renn / hjarta mitt blør / psykisk kan du vera sjøl / Kom hit og sett deg ned / du kan vel sjå litt stort på det.*»

Nok en Buskerud-mann var innkalt for å hylle de tre. Det var psykolog Rolf Sundet, som holdt et flammende, men humoristisk og personlig innlegg om nødvendigheten av endring – hos terapeutene. Når endring hos pasienten uteblir, er det behandleren som må endre seg, påpekte han.

Sundet jobber med familier, der det hender at alle har ulike meninger om hva problemet er.

– Selv om alle er uenige, har alle rett. Det er mitt utgangspunkt, sa han.

Kjernen i det hele er en grunnleggende tro på det klienten sier.

– Alle behandlere er enige i at vi må lytte til pasientene, og ta dem på alvor. Jeg er opptatt av at vi også må *tro* på pasientene. Det er vi ikke lært opp til. Tvert om: Vi har lært at sannheten oftest ligger under overflaten, skjult for klienten, sa Sundet.

Pågang fra pasienter

Berge og Dehli kunne fortelle om stor respons på vinnerbidraget blant pasienter og pårørende. Folk ringer og sender mengder med e-post, i håp om å få samme behandling

som Torbjørn fikk.

Prisvinnerne vil gjerne formidle at det er håp for mennesker med kronisk utmattelsessyndrom/ME. Kognitiv terapi har dokumentert effekt når det gjelder mestring av symptomer, økt aktivitetsnivå og bedre livskvalitet. Dette er gode nyheter. Nå er det viktig at helsepersonell oppdaterer seg på behandling som hjelper, understreker de.

Det var mange godord og stor applaus for vinnerne. Torkil Berge uttrykte seg slik:

– Å få applaus på denne måten gir respons direkte inn i hjernens lystsenter!

Les intervju med prisvinnerne på de påfølgende sidene, og juryens begrunnelse på side 586.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 47, nummer 7, 2010, side 620-621

TEKST:

Nina Strand, journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening